

Nf. 60.3.

Q. D. B. V
PRAEMISSA HOS. II SEGM. XVIII. XIX. XX
EXPOSITIONE

3

IX

EXAMEN
AUTUMNALE

DEO IVVANTE IN ILL. GYMNAS.
CASIMIR. ACADEM. CVM ORATIONE
GENSORIA

A. D. VI. VII. ET VIII. OCTOBRI

IN SCHOLA SENATORIA AVTEM

A. D. IX. ET X. E. M. MDCCLXXVII

HABENDVM

INDICVNT

DIRECTOR

ET

RELIQVI PROFESSORES

d.

COBURGI
EX OFFICINA AHLIANA

§ XVIII.

Declaratur Hof. 2, 18. 19. 20.

Praemittimus etiam in hoc loco explicando translationem Viri S. R. I. A. Dathii: "Eo igitur tempore, inquit Ioua, vocabis me maritum tuum, non amplius Baalem. 19. Auferram enim ista Baalum nomina ex ore tuo, nec amplius eorum fiet mentio. 20. Tum in tuam vtilitatem pacem faciam cum feris agrestibus, cum auibus aëreis, et cum terrae reptilibus, fractisque in tota terra arcu, gladio et bello, te in tuto collocabo." Alii interpretes in hoc segmento agi opinantur de Israëlitarum amore erga Deum metus omnis experte: alii de summi numinis appellatione etiam a Ies. 54, 5 vsurpata.

Interpretes quidam hic agi opinantur, de Israëlitarum amore erga Deum metus omnis experte. Sic explicat Isaacides ad hunc locum adscribens: תעבדוני מאהב' ולא מיראה אישי לשון אישות לשון אדנות ומורא: וחיבת נעורי בעלי לשון אדנות ומורא. *Colent me amore non timore. Vocabulum אישי habet significatum matrimonii atque amorum iuuenilium, בעלי illum dominii et metus.* Alii interpretes opinati sunt, בעל idem esse ac איש, huius vero vocabuli vsu propterea interdictum esse Israëlitis, quia idola gentium eodem appellarentur nomine. Hieronymus certe haec adscribit: "Quod dicit Dominus, Vir meus, hoc est, quum utroque sermone בעלי et אישי appelletur vir meus, siue maritus meus, tantum odi idolorum nomina, vt etiam quod bene dici potest, propter ambiguitatem et verbi similitudinem, nequaquam velim dici, sed appellari me בעלי magis quam אישי, ne dum aliud loquitur, alterum recoretur, et virum nominans, idolum cogitet." Sed quam parum huic explicationi ipse tribuat Hieronymus, ex iis apparet, quae adiicit: "Ignosce obscuritati, quae tribus nascitur modis, aut rerum difficultate, aut magistri imperitia, aut descendent nimia tarditate." Kimchi quidem ista commentatur: ר"ל תקראי לי איש כי בעל האשה יקרא איש כמו אלקנה אישה -- ובעל הוא שם משותף כי היו קראים לע"ז בעל לפיכך אמר ולא תקראי לי עוד בעלי כדי: *Id est, vocabis me איש quia maritus uxoris appellatur איש vt 1 Sam. 1, 8.* בעל vero est nomen ambiguum, appellant enim idolum בעל, propterea dicit, non inuocabis me amplius

plius בעלי ut remoueam nomen הבעלים ex ore eius. Eadem fere habet Marinides apud Ezriden et Melechides. At multa alia sunt nomina idolis cum vero Deo communia, v. c. אל Exod. 34, 14. Dan. 11, 36. אלהים Exod. 20, 3. 23, 13, et ab idolis siue aftris defumta v. c. יהוה אלהי צבאות e. i. g. a. Quid quod gentium alienarum apostolus affirmat, 1 Cor. 8, 5, varii generis esse Deos et dominos. Nusquam vero legimus, Deum nomina illa hanc ob causam repudiasse, aut hominibus vsu illorum interdixisse, ergo neque Baalis nomen propter solam hanc rationem a Deo reiectum esse credo, quia cum idolis communicaretur, quanquam non improbemus Drusii annotationem: "Capiant hinc documentum femi-Christiani nostri, quibus perpetuo in ore *Hercule, Aecastor, Mediusfidius*, et alia nomina deorum falsorum, quae iurantes proferunt, vt olim Gentiles et Pagani solebant. Non possum etiam excusare eos, qui nomina filijs suis imponunt, in quibus vestigia manifesta idolorum: cuiusmodi sunt *Annibal, Balsasar, Baltasar*: quanquam hoc postremum cognomentum Danielis."

Aliam igitur subesse putamus causam, cur in loco nostro איש nomini בעל opponatur, scilicet hanc, quia איש non *maritum* solum, sed *virum* etiam indicet *fortem* atque *honoratum*, quae significatio ab alijs iam satis est demonstrata. Vid. Gen. 49, 6. Ies. 2, 9 et 5, 15. Eadem ratione in Romano *viri* vocabulo vtramque notionem, et *mariti*, et *hominis fortis strenuique* esse coniunctam inter omnes constat. Nos ergo locum hunc sic conuertimus: *Atque accidet tempore illo, vt inuoces me, mi Vir, neque inuocabis me amplius, mi Marite!* 19. *Atque eiciam nomina maritorum ex ore tuo, neque cognominabuntur* Israëlitae *amplius nomine istorum.* 20. *Et pangam in rem eorum foedus illo tempore cum feris agrestibus, cum auibus aërijs, et reptilibus terrestribus, et arcu, gladio instrumentoque bellico de terra deleto, quiete et secure eos viuere iubebo.* Theodoretus similiter hanc rem declarat adscribens: *ἐμὲ δὲ ἀνδρα καὶ σύνονον ὀνομάσει.* Me autem *virum* et *maritum* nominabit. Ezrides praeterea ad vocabulum מלחמה v. 20. docte adscribit: וקשת וחרב וכלי המלחמה כמו באוכלי שלהניך המור להם בעבור: שהזכיר תהילה ושברתי את קשת ישר' והנה הטעם שישבו לבטח: Praecise haec sunt dicta, sic autem supplenda, *arcu, gladio bellico-*

que instrumento, vt 2 Sam. 19, 29, comedentes cibos mensae tuae, et 1 Sam. 16, 20, asinum onustum cibis: propterea quod antea dixerat, Hof. 1, 5: frangam arcus Israhëitarum. Sententia autem est, eos secure esse habitaturos.

Contextae etiam orationi haec explicatio maxime est consentanea atque aptissima, in antecedentibus enim Deus per prophetam haec proposuerat: 16. *Certissime equidem persuadebo illi, eamque reducam vastatam*, id est, terris incultis et siticulosis similem, ac propterea miserabilem et deplorandam, et consolabor illam. *Tunc reddam ei agros suos laetiores, atque ipsam vallem perturbationum* (Ios. 7, 24) *tanquam principium spei, tum obsequetur sicut tempore seruitutis suae, quo videlicet ascendit e terra Aegyptiaca.* Tum agnosces, o coetus Israhëitarum, discrimen mariti, qui idem est vir, qui te vindicare potest e seruitute, teque asserere in libertatem, qui est omnipotens, qui necessaria tibi suppeditare alimenta variique generis te ornare potest beneficiis. Tum gregariorum maritorum, qui, vt Aquila rem exprimit, *te habent* tantummodo, neque in curandis tuendisque rebus tuis viros se praestare possunt, facile obliuisceris, neque nomine aut appellatione eorum vteris. Tum felicitate summa frueris in rebus ad hoc saeculum pertinentibus. Theodoretus quidem v. 20 sic interpretatur: *Διδάσκων ὡς ἔπερὶ θηρίων καὶ πετεινῶν λέγει, ἀλλὰ περὶ θηριωδῶν ἀνθρώπων καὶ πετεινῶν δίκην ἐπιπετομένων καὶ ἰσοβόλοις ἐξ-πετοῖς ἐομότων, ἐπήγαγε καὶ τόξον, καὶ ῥομφαίαν, καὶ πόλεμον συν-τρέψω ἀπὸ τῆς γῆς.* *Εἶτα ὑπισχνεῖται αὐτοῖς τὰ αἰώνια ἀγαθά· καὶ κατοικίᾳ αὐτῶν ἐπ' ἐλπίδι.* *Propheta docens, se neque de feris, neque de volucribus, sed de hominibus belluarum naturam assumen- tibus, et volucrum ritu inuolantibus, serpentumque venenatorum similibus loqui, addit: Et arcus, et gladios, et bella delebo de terra.* *Deinde pellicetur Israhëitis bona aeterna: Et habitare eos faciam cum fiducia.* Belluis enim ac volucribus, veri cultus diuini ac Iudaeorum intelliguntur hostes, non finitimi solum, quos Gro- tius nominat, Idumaci, Ammonitae et Moabitae, sed etiam alii homines a veritate alieni, qui Iudaeos oppugnarent, iisque, quacun- que illud fieri posset ratione, nocerent.

Maenlein p. 25

13. 6.
27.

Id 6020

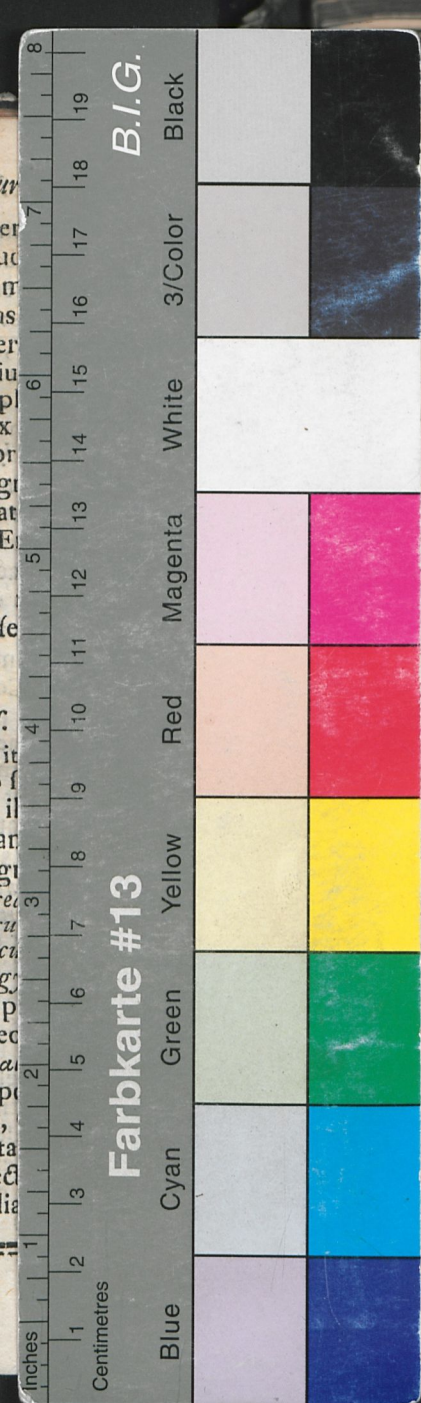
(I)

X 2284726

v. 18

mt

Q. D. B. V
PRAEMISSA HOS. II SEGM. XVIII. XIX. XX
EXPOSITIONE

IX

EXAMEN AUTUMNALE

DEO IVVANTE IN ILL. GYMNAS.
CASIMIR. ACADEM. CVM ORATIONE
GENSORIA

A. D. VI. VII. ET VIII. OCTOBRI
IN SCHOLA SENATORIA AVTEM

A. D. IX. ET X. E. M. MDCCCLXXVII

HABENDVM

INDICVNT

DIRECTOR

ET

RELIQVI PROFESSORES

COBVRGI
EX OFFICINA AHLIANA

d.